

The Effect of Logotypes and Pictograms in Guidance of Library Users

Mohsen Haji Zeinolabedini

***Corresponding author:** Assistant Professor, Department of Knowledge and Information Science, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran. E-mail: zabedini@gmail.com

Akram Zeinolabedini

Msc, Department of Research in Arts Lecturer, University of Applied Sciences, Tehran, Iran.
E-mail: az.abedini2014@gmail.com

Abstract

Purpose: The aim of this study was to investigate the mediating role of organizational trust in the relationship between organizational culture and knowledge management in university libraries in Ahvaz (Shahid Chamran University of Ahvaz and Jondishapur University of Medical Sciences).

Methodology: The present study is a correlational application that has studied all librarians of Shahid Chamran University Libraries of Ahvaz and Jondishapur Medical Sciences. Data collection tools were Cameron and Quinn (1999) Organizational Culture Questionnaire, Payne Organizational Trust (2003) and Lawson Knowledge Management (2003). SPSS and AMOS software version 23 were used to analyze the data.

Findings: The values of fitness indices related to the proposed research model showed that fitness indices are desirable. Regarding the hypotheses related to direct effect, the research findings showed that there is a direct and significant relationship between organizational culture and knowledge management ($p < 0/005$; $\beta = 0/87$), organizational culture with organizational trust ($p < 0/005$; $\beta = 0/55$) and organizational trust with knowledge management ($p < 0/005$; $\beta = 0/72$). The results of Sobel test on indirect hypothesis showed that organizational culture has an indirect and significant effect on knowledge management through organizational trust ($p < 0/005$; $\beta = 0/396$).

Conclusion: According to the research results, creating a suitable platform for creating a proper organizational culture leads to increasing the sense of organizational trust among librarians of university libraries and a sense of organizational trust in sharing knowledge and experiences, creating new knowledge and applying knowledge.

Keywords: Organizational Culture, Knowledge Management, Organizational Trust, University Libraries, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz Jondishapur University of Medical Sciences.

Citation: Haji Zeinolabedini, M., & Zeinolabedini, A. (2020). The Effect of Logotypes and Pictograms in Guidance of Library Users. *Journals Knowledge and Information Management*, 7(2), 89-102. (In Persian)

(DOI): 10.30473/MRS.2021.59065.1469

Received: (2021/05/11)

Accepted: (2021/10/11)

تأثیر نشانه‌های نوشتاری و تصویری در راهنمایی کاربران کتابخانه‌ها

محسن حاجی زین‌العابدینی

*نویسنده مسئول: استادیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

E-mail: zabedini@gmail.com

اکرم زین‌العابدینی

کارشناس ارشد، گروه پژوهش هنر و مدرس دانشگاه علمی کاربردی، تهران، ایران.

E-mail: az.abedini2014@gmail.com

چکیده

هدف: هدف از انجام این پژوهش، شناسایی نقش نشانه‌های تصویری و نوشتاری در راهنمایی کاربران کتابخانه‌ها و ارائه الگوی پیشنهادی است.

روش‌شناسی: این پژوهش از منظر هدف، کاربردی و از منظر شیوه انجام، به روش پیمایشی - تحلیلی انجام گرفته است. ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه محقق‌ساخته، شامل ۴۲ سؤال بود که برخی از نوع مقیاس لیکرت و برخی دیگر به صورت بازطراحی شده است. جامعه آماری ۶۰ نفر بوده است. پرسشنامه در برنامه گوگل داک طراحی شده است و به صورت الکترونیکی در اختیار پاسخ‌دهندگان قرار گرفت.

یافته‌های: بررسی‌ها نشان می‌دهد، استفاده از نشانه‌های تصویری و نوشتاری در کتابخانه‌های دانشگاه شهید بهشتی، در حد کم و آنچه وجود دارد، نوشته‌های با فونت‌های ساده، به صورت چاپ شده بر روی کاغذ است. در کنار نشانه‌های نوشتاری و تصویری، رنگ، گرافیک محیطی، معماری کتابخانه و همه عوامل محیطی مانند نوع قفسه‌بندی، چیدمان میز و صندلی‌های مطالعه، نورپردازی، عواملی هستند که اهمیت ویژه‌ای دارند.

بحث و نتیجه‌گیری: با توجه به داده‌های به دست آمده، می‌توان به این نتیجه رسید که به‌طور جدی در کتابخانه به این موضوع پرداخته نشده است. کتابداران و مسئولان کتابخانه‌ها با مقوله نشانه‌های نوشتاری و تصویری به‌عنوان ابزار راهنمایی‌کننده، در حد متوسط آشنایی دارند. لذا با برنامه‌ریزی در جهت رفع کمبود اطلاعات و دانش کافی در این رابطه، می‌توان با ایجاد شرایط مناسب برای طراحی گرافیک محیطی به‌ویژه طراحی انواع نشانه در کتابخانه‌ها، محیطی جذاب برای کاربران و کتابداران به وجود آورد. این مسئله مستلزم همکاری کتابداران و طراحان گرافیک است.

واژه‌های کلیدی: نشانه‌های نوشتاری، نشانه‌های تصویری، راهنمایی، کتابخانه‌ها، دانشگاه شهید بهشتی.

استناد: حاجی زین‌العابدینی، محسن و زین‌العابدینی، اکرم (۱۳۹۹). تأثیر نشانه‌های نوشتاری و تصویری در راهنمایی کاربران کتابخانه‌ها. *مدیریت اطلاعات و دانش‌شناسی*، ۷(۲)، ۸۹-۱۰۲.

(DOI): 10.30473/MRS.2021.59065.1469

تاریخ دریافت: (۱۴۰۰-۰۲-۲۱)

تاریخ پذیرش: (۱۴۰۰-۰۷-۱۹)

مقدمه

از هزاران سال پیش انسان‌ها برای ارتباط با یکدیگر علامت‌های ساده‌ای را بر روی سنگ، استخوان و یا پوست حیوانات شکار شده حک می‌کردند. این علائم تصاویری بود از اشیا و موجوداتی که آن‌ها در اطراف خود دیده بودند و یا اتفاقات و وقایع روزگارشان را به تصویر می‌کشیدند. به تدریج بسیاری از این علامت‌ها به نمادهای تصویری تبدیل شدند. این علائم اطلاعاتی از آداب و رسوم و سنت‌های آن دوره را به دوره‌های بعد انتقال داده است. مطالعات تاریخ هنر نشان می‌دهد که سومری‌ها برای نوشتن روح الواح گلی از هزاران تصویر استفاده می‌کردند. پس از آن مصری‌ها علامت‌هایی ابداع کردند که جایگزین تصاویر شدند. در تمدن‌های مانند چین و ژاپن نیز علامت‌های فراوانی دیده می‌شود که نوعی نوشتار تصویری محسوب می‌شوند. الواح و سنگ‌های حک شده موجود در تمدن ایران باستان و دیگر علائم موجود در تمدن‌های کهن که بر روی دیوارها، سنگ، چوب، پوست و سفال نقش شده‌اند، بیانگر این نکته‌اند که بهترین نوع ارتباط مردمان در طول تاریخ استفاده از شکل‌های تصویری و نوشتار ترسیمی بوده است (عبدالحسینی، ۱۳۸۴).

تلاش انسان‌های نخستین برای برقراری ارتباط از طریق تصویر به ماهیت طراحی گرافیک بسیار نزدیک است. واژه "گرافیک" از مصدر یونانی "گرافین" به معنای "نوشتن" گرفته شده است. ریشه آن در اصل به معنای خراشیدن و حک کردن است. در زمان کنونی "گرافیک" ارائه راه‌حل بصری مناسبی برای تسهیل ارتباطات مورد نیاز جامعه و به عبارتی دیگر، "گرافیک زبان بصری جهان بدون مرز است" (نجابتی، ۱۳۹۰).

ارتباط تصویری بسیار فراتر از محدوده کلمات و جملات است. نمادها و نشانه‌ها قادرند اطلاعاتی را انتقال دهند که از عهده کلمات خارج است. در مواردی که توصیف کلامی اندیشه دشوار به نظر می‌رسد یک نماد ساده و گویا می‌تواند جایگزین آن شود (عبدالحسینی، ۱۳۸۴). خط نوشتاری خاستگاهی تصویری دارد و امروزه در هنر گرافیک و یا ارتباط تصویری این دو مقوله را می‌توان دائماً در حال تبدیل و تحول به یکدیگر مشاهده کرد (طاووسی و موسوی‌لر، ۱۳۸۱) تا پیش از پیدایش خط، علائم القاگر مفاهیم مختلف و بیانگر موضوعات مورد نظر بودند. این تصویرها (علائم دیداری)، طیفی از ساده‌ترین شکل‌های طبیعی تا پیچیده‌ترین نقوش انتزاعی و تجریدی را

شامل می‌شوند (همان). طراحی نشانه را یکی از شاخه‌های اصلی هنر گرافیک دانسته‌اند.

نشانه به مفهوم نقشی مشخص و نیز عاملی جهت هویت بخشی بصری برای معرفی نهادهای دولتی، مؤسسات خصوصی، محصولات تجاری است. هر نشانه مفهوم بصری خلاصه شده‌ای است که بر موضوع خاصی دلالت کرده، ماهیت و عملکرد آن را به ساده‌ترین وجهه مجسم می‌کند (نادری گرزالدینی، ۱۳۹۵). یک نشانه موفق به سرعت بر مخاطب تأثیر می‌گذارد و چشم را به شدت به خود جلب می‌کند. نشانه باید بی‌هیچ سخن یا کلامی به سرعت قابل تشخیص باشد و دارای انسجامی باشد که آن را از دیگر نشانه‌ها متمایز سازد. نشانه خوب باید آن‌چنان قوی و معتبر باشد که تا مدت‌زمان طولانی همچنان اعتبار خود را حفظ کند و قابل استفاده باشد (حسینی، ۱۳۸۶). از نظر علم روانشناسی تأثیری که یک نشانه تصویری در بیننده به جا می‌گذارد بسیار سریع‌تر از همان معنا به صورت نوشتاری است. اطلاعات تصویری بهترین راه برای برآوردن نیازهای اطلاعاتی است زیرا از طریق دیدن و نه از راه شنیدن و خواندن و پرسیدن مکان‌های مختلف شناسایی می‌شوند (کریمی، ۱۳۸۶).

کتابخانه مرکزی است به صورت بالقوه قابلیت تامین بخش بزرگی از نیازهای افراد را دارد. از نیازهای اطلاعاتی و پژوهشی گرفته تا نیازهای زیباشناختی و لذت و آرامشی که داراست (سلیمان‌زاده، منتظرالقائم و دانش، ۱۳۹۱). کتابخانه از لحاظ کاربرد علائم و نشان‌های راهنمایی‌کننده محلی بس مناسب است، زیرا که سرعت و سکوت دوعاملی هستند که در کتابخانه بسیار مورد توجه هستند و وجود این علائم راهنمایی‌کننده هم سرعت خدمات کتابخانه‌ای به مراجعان را افزایش می‌دهد و هم از سؤالات مکرر که نظم کتابخانه را برهم می‌زند جلوگیری می‌کند. باید به این نکته دقت کرد که استفاده و اداره کتابخانه‌ها در بهترین شرایط که باعث موفقیت و تشویق مخاطبان شود به نوع فضا سازی، زیبایی و متناسب بودن فضای کتابخانه به خواسته‌ها و نیازهای کاربران بستگی دارد. زمانی که ساختمان کتابخانه‌ها زیبا و پرجاذبه باشد، می‌تواند مراجعه‌کنندگان را به خواندن و استفاده از منابع کتابخانه برانگیزد و شوق مطالعه در آنجا را به وجود آورد (عازم، ۱۳۷۶). بهره‌برداری از عنصر رنگ و مفاهیم آن از عوامل مهم در پیام‌رسانی علائم گرافیکی محیطی به شمار می‌رود و در برانگیختن احساسات مخاطب نقش مهمی دارد. نحوه استفاده از رنگ‌ها تأثیر زیادی بر واکنش روانی مخاطب می‌گذارد. هر قدر رنگ انتخاب شده با نیازهای روحی و روانی فرد انطباق

پرسش‌های پژوهش

از نظر کتابداران، نشانه‌های نوشتاری و تصویری چه تأثیری بر رضایت و آرامش کاربران دارد؟
 ۱. وضعیت استفاده از نشانه‌های نوشتاری و تصویری در کتابخانه‌های دانشگاه شهید بهشتی چگونه است؟
 ۲. برای ارائه نشانه‌های نوشتاری و تصویری در کتابخانه‌ها چه الگویی پیشنهاد می‌شود؟

مبانی نظری پژوهش

طراحی گرافیک^۱: فرایندی که در آن هنر و فناوری جهت انتقال ایده‌ها و پیام‌ها با هم تلفیق می‌شوند. در این فرآیند، طراح معمولاً با همکاری دیگر متخصصان، کار پیام‌رسانی را از سوی مشتری به مخاطبان موردنظر بر عهده می‌گیرد. روش‌های گوناگونی برای خلق و تلفیق کلمات، نمادها و تصاویر به کار می‌روند تا بازنمودی بصری از ایده‌ها و پیام‌ها پدید آید. طراح گرافیک ممکن است از تایپوگرافی، هنرهای بصری و اسلوب‌های صفحه‌آرایی برای حصول نتیجه‌ی نهایی استفاده کند (پاکباز، ۱۳۹۵).

طراحی گرافیک محیطی^۲: عرصه‌ی وسیعی که رشته‌های مختلف طراحی (از جمله طراحی گرافیک، معماری، طراحی صنعتی و محوطه‌سازی) را در بر می‌گیرد. طراحان گرافیک محیطی به جنبه‌های بصری مسیریابی، علائم ارتباطی، طراحی اطلاعات و شکل‌دهی به حس مکان‌شناسی می‌پردازند. درواقع، وظیفه طراحان گرافیک محیطی طراحی سیستم‌های مسیریابی؛ گرافیک معماریانه؛ نشانگان و نقش نگاشت محیطی؛ فضاهای نمایشی، تجاری، تفریحی و غیره است (همان).

نشانه^۳: هر چیزی (اعم از جاندار یا بیجان، واقعی یا خیالی، طبیعی یا مصنوعی) که چیز دیگری را بازنماید و یا بر آن دلالت کند. نشانه‌ها بر مبانی جایگاه خاص در چارچوب مجموعه‌ای از قواعد قراردادی و فرهنگی - که کاربرد و مناسبت آن‌ها را تعیین می‌کند - معنا می‌دهد (همان).

لوگو تایپ^۴: حروف یا کلماتی (مانند نام نشریه، شرکت، انجمن و جز این‌ها) که به‌گونه‌ای یکپارچه شکل گیرد و به‌آسانی قابل‌شناسایی باشد. عمدتاً برای علامت تجاری، نماد یا نمودار هویت‌سازمانی یک بنگاه به کار می‌رود (پاکباز، ۱۳۹۵، ۱۲۸).

بیشتری داشته باشد، انتقال پیام بیشتر صورت گرفته و در نتیجه دریافت آن بهتر می‌شود (رشوند، ۱۳۹۱). کیفیت یک بخش کتابخانه بیش از نیازهای فضایی صرف است زیرا حتی کاربرانی که تنها برای امور آموزشی و پژوهشی به کتابخانه مراجعه می‌کنند محیطی با طراحی مناسب و رنگ‌آمیزی آرام‌بخش برای مطالعه‌های طولانی و خسته‌کننده را خواستارند (عبدالله‌زاده تربتی و ذاکر شهرک، ۱۳۹۵). «رنگ در محیط کتابخانه باید یک محیط بدون ترس فراهم کند که فرایندهای بصری را بهبود بخشد، استرس را کاهش دهد و فرایند رشد ذهنی را از طریق تحریک بینایی درگیر کند. در حقیقت، این تحریک بینایی، ذهن را دوباره سیم‌پیچی می‌کند و اتصال‌ها را حین پرورش تفکر بینایی، مسئله‌گشایی و خلاقیت، قوی‌تر می‌سازد» (چشمه‌سهرابی، رحیم‌سلیمانی و رحیم‌سلیمانی، ۱۳۹۰). با توجه به وجود کتابخانه‌های متعدد و متنوع مانند کتابخانه‌های تخصصی، عمومی، دانشگاهی، کودک مسئله ارتباط کاربران با کتابخانه و نحوه استفاده آن‌ها از کتاب‌ها و دیگر منابع از اهمیت فروانی برخوردار است. وجود نشانه‌های نوشتاری و تصویری مقاله‌ی پیام‌رسانی و راهنمایی مخاطبان را در کتابخانه‌ها تقویت خواهند کرد. نشانه نوشتاری و تصویری با طراحی و ترکیب رنگی مناسب و هماهنگ با نوع و فضای کتابخانه در ارائه بهتر خدمات مخاطبان می‌تواند یکی از ارکان مهم و کاربردی کتابخانه‌ها شود. در دنیای پیشرفته امروز و اهمیت مطالعه در جوامع اهمیت به محیط کتابخانه‌ها باید در اولویت قرار گیرد زیرا نشانه‌های نوشتاری و به‌ویژه تصویری قدرت بسیار زیادی در برقراری ارتباط با انسان‌ها دارند (عازم، ۱۳۷۶). مسئله اصلی پژوهش حاضر این بوده است که علی‌رغم اهمیت نشانه‌های نوشتاری و تصویری، بررسی شود که میزان شناخت مسئولان و کتابداران کتابخانه‌ها در چه وضعیتی قرار دارد.

هدف پژوهش

هدف این پژوهش، شناسایی وضعیت و نقش نشانه‌های نوشتاری و تصویری در راهنمایی کاربران کتابخانه‌های دانشگاه شهید بهشتی، تعیین میزان شناخت کتابداران از نشانه‌های تصویری و نوشتاری و ارائه الگوی پیشنهادی در رابطه با طراحی نشانه‌های نوشتاری و تصویری است. این پژوهش سعی دارد، مسئله ارتباط و قابلیت اطلاع‌رسانی رشته گرافیک را با فضای فرهنگی و اطلاع‌رسان کتابخانه‌ها را درهم آمیزد.

نقش‌نگاشت^۱: نقش ساده‌ی مشتق از صور طبیعی که به مثابه نماد برای شخص، شی، یا مفهومی استفاده می‌شود؛ و نیز نوعی خط تصویری متشکل از این نمادها (مانند هیروگلیف مصری) (همان).

آرم‌های نوشتاری (نشانه‌های نوشتاری)^۲: این دسته از آرم‌ها فقط با استفاده از نشانه‌های زبانی طراحی می‌شوند. گاهی با نام اختصاری مؤسسه یا سازمانی طراحی می‌شوند و گاهی بزرگنمایی حروف اول نام یک مؤسسه می‌باشند، گاهی با ترکیب‌بندی حروف و ارقام طراحی می‌گردند و گاهی نیز نام کامل مؤسسه یا سازمان را بازنمایی می‌نمایند (حسینی، ۱۳۸۶).
آرم‌های شمایی (نشانه‌های تصویری)^۳: «این نوع آرم، تصویری است که می‌تواند، نمادی تجریدی، تصویر یک شی، یک نقش و... باشد (همان).

پیشینه پژوهش

(هنروران، ۱۳۷۴) به‌عنوان «علائم و نشانه‌ها در کتابخانه‌ها به‌ویژه کتابخانه‌های کودک و نوجوان»، نتایج به دست آمده نشان‌دهنده اهمیت وجود علائم نوشتاری و تصویری در کتابخانه‌ها از لحاظ کاربرد آن‌ها است. در کتابخانه سرعت و سکوت دوعاملی هستند که بسیار مورد توجه بوده و وجود این علائم راهنمایی‌کننده، هم سرعت خدمات کتابخانه‌ای به مراجعان را افزایش می‌دهد و هم از سؤالات مکرر که نظم کتابخانه را برهم می‌زند جلوگیری می‌کند.

(طاووسی، موسوی لر، ۱۳۸۱) با عنوان «بررسی خاستگاه خط نوشتاری و ارتباط آن با تصویر»، نتیجه پژوهش انجام شده بیانگر این است که خط نوشتاری خاستگاهی تصویری دارد و امروزه در هنر گرافیک و یا ارتباط تصویری این دو مقوله را می‌توان دائماً در حال تبدیل و تحول به یکدیگر مشاهده کرد. امروزه طراحی نمادهای تصویری امری ضروری است و خط نوشتاری تنها قادر به انتقال مفاهیم نیست بنابراین بازگشت به تصویر و یا خط تصویری و ایجاد نمادهای مصور بین‌المللی برای سرعت بخشیدن به ارتباطات ضروری می‌نماید.

(اکبری، ۱۳۸۴) با عنوان «استراتژیک مدیریت مشتری مداری در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی» اهمیت حضور مراجعان، شناخت نیازها و اولویتهای آن‌ها برای ارائه خدمات و راهنمایی مناسب است. داشتن نیروهای کارآمد در فضای فعال و پویای کتابخانه‌ها نقش بسیار مهم و مؤثری دارد.

(کریمی، ۱۳۸۶) در مقاله‌ای با عنوان «گرافیک محیطی، کاربرد و زیبایی‌شناسی» به اهمیت گرافیک محیطی و کاربرد آن پرداخته است. نتایج به دست آمده از این پژوهش نشان می‌دهد که گرافیک محیطی مناسب و استاندارد می‌تواند در اطلاع‌رسانی، هدایت، سرعت، نظم و دقت و در نتیجه بهره‌وری از زمان، به همراه آثار روانی و زیبایی‌شناسانه و بهبود رفتار روان‌کو جامعه نقش قابل‌توجهی داشته باشد.

(چشمه‌سهرابی، رحیم‌سلیمانی و رحیم‌سلیمانی، ۱۳۹۰) در پژوهشی با عنوان «تأثیر رنگ در معماری داخلی فضای کتابخانه‌های دانشگاهی» نتایج پژوهش خود را بعد جمع‌آوری یافته‌ها به روش تحقیق پیمایشی-تحلیلی و از طریق چک‌لیست محقق‌ساخته و براساس مشاهده مستقیم از رنگ‌های به‌کاررفته در فضاهای داخلی ۲۰ کتابخانه دانشگاهی و تأثیر آن‌ها بر استفاده‌کنندگان کتابخانه براساس روانشناسی رنگ‌ها، بدین شرح بیان نمودند: اگر رنگ تجهیزات را از رنگ‌های به‌کاررفته در فضا جدا در نظر بگیریم سفید بیشترین رنگ به‌کاررفته در کتابخانه‌هاست و پس از آن کرم بیشترین تکرار را داشته است که این دورنگ جز رنگ‌های خنثی می‌باشند. با توجه به تحلیل روانشناسان استفاده از رنگ‌های خنثی برای رنگ‌آمیزی فضاهای داخلی سلیمان‌زاده کتابخانه‌ها که به تمرکز بیشتر نیاز دارند بهترین انتخاب است.

سلیمان‌زاده، منتظرالقائم و دانش، ۱۳۹۱) «نقش و کارکرد روان‌شناختی رنگ‌ها در تزئینات معماری اسلامی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی» پژوهش انجام شده در این زمینه اهمیت شناخت تزئینات معماری کتابخانه‌ها توسط کتابداران و چگونگی هم‌فکری آن‌ها با معماران در انتخاب رنگ مناسب برای فضای داخلی کتابخانه است. در این مقاله به اهمیت روان‌شناسی رنگ‌ها در معماری از جمله کتابخانه‌ها پرداخته شده است؛ زیرا رنگ‌ها با تأثیر بر روح و روان آدمی، موجب تغییر رفتار وی می‌شود و این تغییر نه‌تنها به تحول در خصوصیات و شخصیت افراد منجر می‌گردد، بلکه فعالیت و عملکرد فرد را نیز در محیطی خاص متأثر می‌سازد.

(رشوند، ۱۳۹۱) در پژوهش خود با عنوان «ویژگی‌ها و مفاهیم تصویری گرافیک محیطی با رویکردی بر اطلاع‌رسانی» به بررسی گرافیک محیطی، نشانه‌ها و علائم گرافیک محیطی و نقش آن‌ها در اطلاع‌رسانی و همچنین اهمیت نوشتار به‌عنوان مکمل برای توصیف نشانه‌های تصویری و درک بهتر آن‌ها پرداخته است. وی در ادامه به مسئله انتخاب مناسب مواد و مصالح، ابعاد و اندازه علائم و محل نصب آن‌ها را بیان کرده است.

1. Pictograph (Pictogram)
2. Logotype
3. Icon type (logo icon type)

کرده است. استانداردهای یک نشانه تصویری و چه نوع نشانه‌ای برای کدام قسمت استفاده شود. همچنین ویژگی‌های یک نشانه از نظر رنگ، ابعاد، خوانایی را توضیح داده است. ۹۲ درصد کاربران نقش نشانه‌های تصویری (پیکتوگرام) مفید ارزیابی کرده‌اند. نتیجه این پژوهش بیانگر این است که نشانه‌های تصویری باعث سرعت بخشیدن به ارتباط بدون کلمات و زبان و درک موضوع مستقل از نوشتار است. برای یافتن مسیرها کمک‌کننده است، به دانش کاربر می‌افزاید و باعث صرفه‌جویی در وقت می‌شود.

پس از بررسی و مطالعه پیشینه پژوهش می‌توان به این نتیجه رسید که وجود نشانه‌های نوشتاری و تصویری و استفاده از رنگ در فضای کتابخانه‌ها یکی از ارکان مهم و تأثیرگذار در روند درست و مناسب اطلاع‌رسانی در کتابخانه‌ها خواهد بود. نشانه‌های نوشتاری و تصویری در محیط آرام کتابخانه قدرت فراوانی در اطلاع‌رسانی خواهد داشت، مخاطبان را در بخش‌های مختلف کتابخانه به بهترین حالت راهنمایی و از سردرگمی آن‌ها جلوگیری خواهد کرد. مطالعه پیشینه‌های موضوع و جستجوهای پژوهشگران نشان می‌دهد که در زمینه شناخت و به‌کارگیری نشانه‌های نوشتاری و تصویری پژوهش مستقلی یافت نشد.

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش از منظر هدف، کاربردی و از منظر شیوه انجام، به روش پیمایشی-تحلیلی انجام گرفته است.

برای جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز پژوهش از دو روش کتابخانه‌ای (مطالعه اسنادی) و پیمایشی-تحلیلی استفاده شده است. جهت مرور مبانی نظری و دست‌یابی به چارچوب اولیه، مانند تعریف مفاهیم از مطالعات کتابخانه‌ای مانند مطالعه کتاب‌ها، مقالات فارسی و مقاله‌های لاتین، منابع اینترنتی و پایان‌نامه‌ها در زمینه طراحی نشانه و کاربرد آن در کتابخانه استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش ۶۰ نفر از کتابداران کتابخانه‌های دانشگاه شهید بهشتی هستند که به صورت الکترونیکی به پرسش‌ها پاسخ داده‌اند.

ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش، پرسشنامه محقق‌ساخته است که با مطالعه پژوهش‌های انجام شده در این حوزه طراحی شده است. در ابتدای پرسشنامه تعاریف مفهومی واژه‌های کلیدی و تصاویری از انواع نشانه، برای آشنایی پاسخگویان، ارائه شده است. پرسشنامه شامل دو قسمت است، بخش اول ویژگی‌های فردی که در برگیرنده سؤالات مربوط به میزان تحصیلات و سابقه کار، رشته تحصیلی، جنسیت، دانشکده محل کار و مسئولیت آن‌ها در

(عبدالله‌زاده تربتی و ذاکر شهرک، ۱۳۹۵) در مقاله خود «تأثیر رنگ در طراحی داخلی فضای کتابخانه‌های کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان شهر تهران با ارائه الگوی پیشنهادی» نتیجه حاصل از این پژوهش نشان‌دهنده این است که رنگ‌ها در کتابخانه‌ها به خصوص کتابخانه‌های کودکان باعث ایجاد فضایی به دور از هیاهوهای دنیای بزرگ‌ترها می‌شود، دنیایی پر از شادی با رنگ‌های زیبا که در آن کودک فرصت بیان افکار تازه و پرورش و رشد استعدادهايش را داشته باشد، فضایی که زمینه مناسب برای خلاقیت کودکان فراهم آورد.

سوانپوئل^۱ و سوانپوئل (۲۰۱۰) در مقاله‌ای تحت عنوان «طراحی مجدد فضای داخلی یک کتابخانه عمومی برای الهام بخشیدن به استفاده از آن» برای ایفلا پس از ارائه یک زمینه کوتاه و مختصر به چگونگی دستورالعمل طراحی کتابخانه‌های عمومی و استفاده بهینه کاربران از آن پرداخته است و برای این کار یک کتابخانه عمومی را در آفریقای جنوبی را در نظر گرفتند و با استفاده از نشان دادن تصاویر سه‌بعدی به کاربران و بررسی نظرات آن‌ها به این نتیجه رسیدند که نیازهای طراحی داخلی و الزامات کاربران کتابخانه‌های عمومی در بسیاری از نقاط جهان متفاوت است که بسیاری از کتابخانه‌های دیگر می‌توانند با ارائه درخواست خود و انطباق ایده‌ها و نمونه‌های داده شده با توجه به شرایط و نیازهای خود برای طراحی مجدد فضای داخلی یک کتابخانه عمومی مناسب الهام بگیرند.

آدییر^۲، آدییر و پاسکو^۳ (۲۰۱۳) در مقاله «چگونه لوگو طراحی کنیم» به بررسی روند طراحی لوگو و خصوصیات آن به‌طور خاص به توضیحات در مورد نشانه‌های تصویری می‌پردازند. در دو مرحله تحقیق و تصویرسازی روند طراحی نشانه‌های را توضیح داده‌اند. نتیجه حاصل از این پژوهش این است طراحی لوگو چالشی مفرح برای یک گرافیکست است، عملی پیچیده است که در آن دانش بر ارتباطات، بازاریابی، روانشناسی و البته تصویرگری و جامعه‌شناسی و رنگ‌شناسی ضروری است.

روکاد^۴ (۲۰۱۵) در مقاله «نقش پیکتوگرام در کتابخانه» به‌طور خاص نشانه‌های تصویری یا پیکتوگرام در کتابخانه، از نظر کاربران و کتابداران در این رابطه بررسی کرده است. اهمیت استفاده از آن برای فضای داخلی و خارجی مطالعه

1. Swanepoel
2. Adir
3. Pascu
4. Rokade

داک طراحی شد و گردآوری اطلاعات به صورت برخط انجام گرفت. برای سنجش روایی پرسشنامه از نظرات ۵ متخصص رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی و ۴ متخصص رشته ارتباط تصویری استفاده شد. پایایی پرسشنامه نیز براساس ضریب آلفای کرونباخ سنجیده شد. تحلیل داده‌ها با استفاده از اکسل انجام گرفت.

پرسش اول پژوهش: از نظر کتابداران، نشانه‌های نوشتاری و تصویری چه تأثیری بر رضایت و آرامش کاربران دارد؟

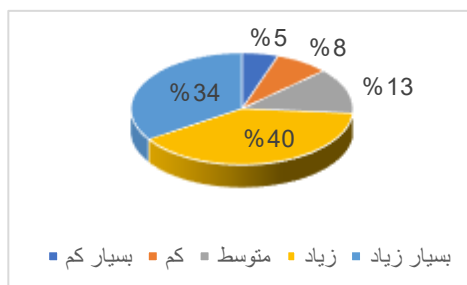
کتابخانه است. بخش دوم سؤالات تخصصی مربوط به تأثیر نشانه و رنگ در کتابخانه است. پرسشنامه از نوع باز و شامل ۴۲ سؤال، تعدادی از سؤال‌ها مقیاس لیکرت و بعضی از آن‌ها به صورت بازطراحی شده است. برای تعدادی از پرسش‌ها این امکان فراهم شده بود که در صورتی که جواب آن‌ها در بین گزینه‌ها وجود نداشت بتوانند در قسمت دیگر جواب موردنظر خود را بنویسند. در بخش پایانی پرسشنامه که مربوط به بخش نظرسنجی در رابطه با رنگ‌ها و نشانه‌ها بوده پرسش‌ها به صورت باز بوده و پس از اتمام آن‌ها بررسی‌های لازم جهت درص‌گیری انجام شده است. پرسشنامه در برنامه گوگل

نمودار ۱. میزان تأثیر نشانه‌های تصویری در راهنمایی کاربران

است و ۵ درصد، در حد بسیار کم کمترین میزان را نشان می‌دهد.

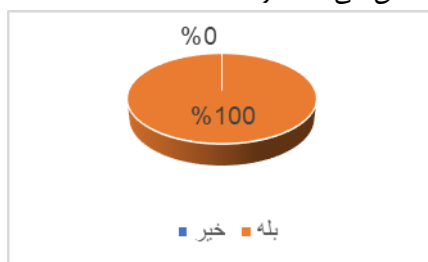
طبق نمودار ۱، میزان تأثیر نشانه‌های تصویری ۴۰ درصد، در حد زیاد در راهنمایی کاربران بیان کرده‌اند که بیشترین میزان

نمودار ۲. میزان تأثیر نشانه‌های نوشتاری در راهنمایی کاربران

مقایسه دو نمودار ۱ و ۲ تأثیر نشانه‌های تصویری از نوشتاری برای راهنمایی کاربران میزان بیشتری دارد.

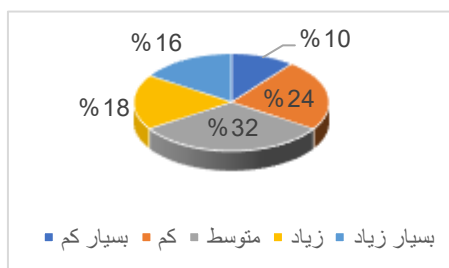
طبق نمودار ۲، تأثیر نشانه‌های نوشتاری ۳۷ درصد، در حد بسیار زیاد، بیشترین میزان برای راهنمایی کاربران است و ۵ درصد، در حد کم کمترین میزان تأثیر را نشان می‌دهد. در

نمودار ۳. ضرورت وجود نشانه‌های گرافیکی (جهت استفاده از منابع و همچنین فضای کتابخانه) برای راهنمایی مخاطبان

حضور علائم و نشانه‌های تصویری و نوشتاری در کتابخانه‌ها بسیار حائز اهمیت است.

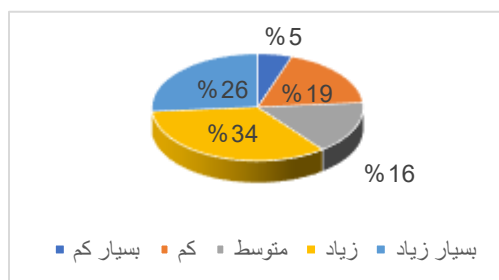
طبق نمودار ۳، میزان ضرورت وجود نشانه‌های گرافیکی (جهت استفاده از منابع و همچنین فضای کتابخانه) برای راهنمایی مخاطبان ۱۰۰ درصد است. نتیجه این نمودار نشان می‌دهد،

نمودار ۴. میزان استفاده از رنگ‌های مناسب جهت ایجاد انگیزه برای مطالعه

و ۱۰ درصد در حد بسیار کم کمترین میزان را نشان می‌دهد.

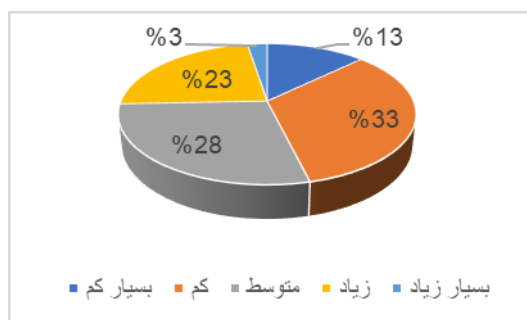
طبق نمودار ۴، بیشترین میزان تأثیر رنگ‌های مناسب موجود در کتابخانه بر مطالعه کاربران، ۳۲ درصد، در حد متوسط است

نمودار ۵. میزان اهمیت گرافیک محیطی در کتابخانه جهت ایجاد انگیزه برای مطالعه

پرسش دوم پژوهش: وضعیت استفاده از نشانه‌های نوشتاری و تصویری در کتابخانه‌های دانشگاه شهید بهشتی چگونه است؟

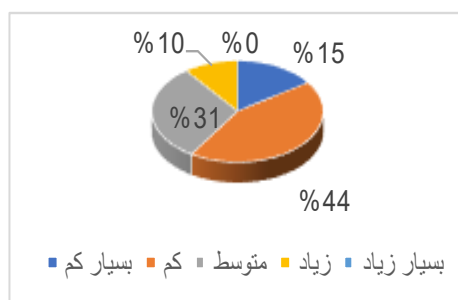
براساس نمودار ۵، بیشترین میزان تأثیر گرافیک محیطی کتابخانه‌ها بر مطالعه کاربران، ۳۴ درصد، در حد زیاد، است و ۵ درصد، در حد بسیار کم، کمترین میزان را نشان می‌دهد.

نمودار ۶. میزان استفاده از نشانه‌های نوشتاری در کتابخانه‌ها

کمترین میزان ۳ درصد، در حد بسیار زیاد است.

طبق نمودار ۶، از نشانه‌های نوشتاری در کتابخانه‌ها ۳۳ درصد، در حد کم، استفاده می‌شود که بیشترین میزان استفاده است.

نمودار ۷. میزان استفاده از نشانه‌های تصویری در کتابخانه‌ها

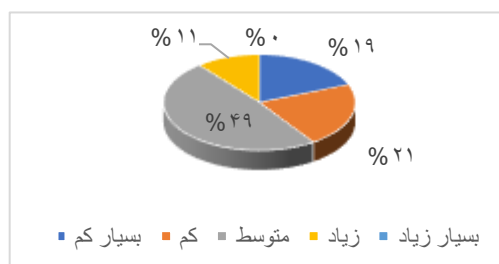
طبق نمودار ۷، از نشانه‌های تصویری ۴۴ درصد، در حد کم در کتابخانه‌ها استفاده می‌شود که بیشترین میزان استفاده است. کمترین میزان ۱۰ درصد، در حد بسیار زیاد است.

نمودار ۸. محل نصب علائم راهنمایی‌کننده در کتابخانه

مطالعه، همه بخش‌ها و بخش مربوط به کتاب‌های عربی و لاتین و فرهنگ فارسی را عنوان کرده‌اند که کمترین میزان استفاده از علائم را شامل می‌شود؛ همچنین ۶ درصد در پاسخ گفته‌اند که هیچ علائمی وجود ندارد.

طبق نمودار ۸، محل نصب علائم راهنمایی‌کننده در کتابخانه‌ها ۴۳ درصد، در ورودی کتابخانه‌ها نصب شده است که بیشترین میزان قرارگیری علائم را در این محل را نشان می‌دهد. ۱۷ درصد، جلوی راه‌پله‌ها و سرسرای کتابخانه قرار گرفته است. ۸ درصد، مربوط به بخش امانت می‌شود و ۳ درصد، بخش

نمودار ۹. ارزیابی محل نصب علائم راهنمایی‌کننده در کتابخانه

طبق نمودار ۹، محل نصب علائم را ۴۹ درصد، در حد متوسط مناسب ارزیابی کرده‌اند که بیشترین میزان است. ۱۱ درصد در حد زیاد که کمترین میزان است.

نمودار ۱۰. راهنماهای موضوعی موجود بر روی قفسه‌ها

عدد بر روی قفسه‌ها مشخص شده است. ۳ درصد از علائم، مربوط راهنمایی قسمت‌های کتاب‌های فارسی، لاتین به صورت مرجع و غیرمرجع وجود دارد. نشانه‌های تصویری اصلاً وجود ندارد.

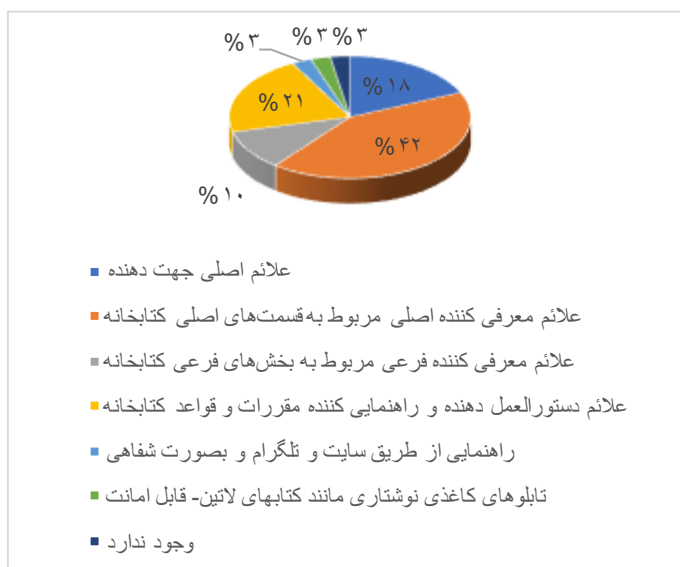
طبق نمودار ۱۰، راهنماهای موضوعی روی قفسه کتاب‌ها به میزان ۶۲ درصد شامل نشانه‌های نوشتاری می‌شود که بیشترین میزان استفاده از این نشانه‌ها را نشان می‌دهد. ۲۶ درصد ترکیب تصویر و نوشتار است. ۶ درصد در پاسخ گفته‌اند که هیچ یک از علائم وجود ندارد. ۳ درصد از علائم به صورت

نمودار ۱۱. نشانه‌های گرافیکی مورد استفاده در کتابخانه

داده‌اند که هیچ نشانه‌ای وجود ندارد. ۳ درصد از نشانه‌ها، نشانه‌های تصویری موجود در سایت و صفحه مجازی دانشگاه است.

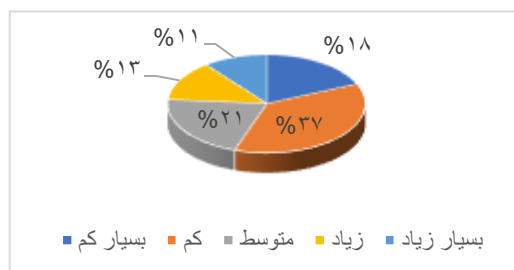
طبق نمودار ۱۱، نشانه‌های نوشتاری در کتابخانه‌ها به میزان ۳۶ درصد، جهت راهنمایی کاربران وجود دارد که بیشترین میزان است و پس از آن ۳۵ درصد تلفیق تصویر و نوشتار است. ۱۳ درصد نشانه‌های تصویری را بیان کرده و ۱۳ درصد پاسخ

نمودار ۱۲. علائم راهنمایی کننده در کتابخانه

صورت نوشته‌های چاپ شده بر روی کاغذ وجود دارد. ۳ درصد نیز عنوان کرده‌اند که هیچ‌یک از علائم وجود ندارد. پرسش سوم پژوهش: برای ارائه نشانه‌های نوشتاری و تصویری در کتابخانه‌ها چه الگویی پیشنهاد می‌شود؟

طبق نمودار ۱۲، علائم موجود در کتابخانه‌ها به میزان ۴۲ درصد، شامل علائم معرفی کننده اصلی مربوط به قسمت‌های اصلی کتابخانه است. ۲۱ درصد علائم دستورالعمل دهنده و راهنمایی کننده مقررات و قواعد کتابخانه است. ۱۸ درصد علائم اصلی جهت دهنده است. ۳ درصد راهنمایی از طریق سایت، صفحات مجازی و به صورت شفاهی است. ۳ درصد به

نمودار ۱۳. میزان استفاده از رنگ‌های مناسب برای فضا و محیط

درصد در حد بسیار زیاد، کمترین میزان را نشان می‌دهد.

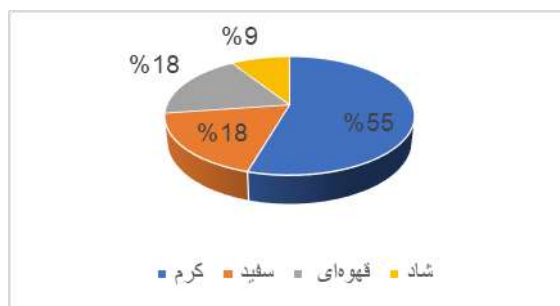
براساس نمودار ۱۳، از رنگ‌های مناسب برای فضای کتابخانه‌ها ۳۷ درصد در حد کم، استفاده می‌شود. ۱۱

نمودار ۱۴. میزان مناسب بودن نصب علائم راهنمایی کننده در بیرون از کتابخانه

درصد در حد بسیار زیاد، کمترین میزان مناسب بودن وضعیت نصب علائم است

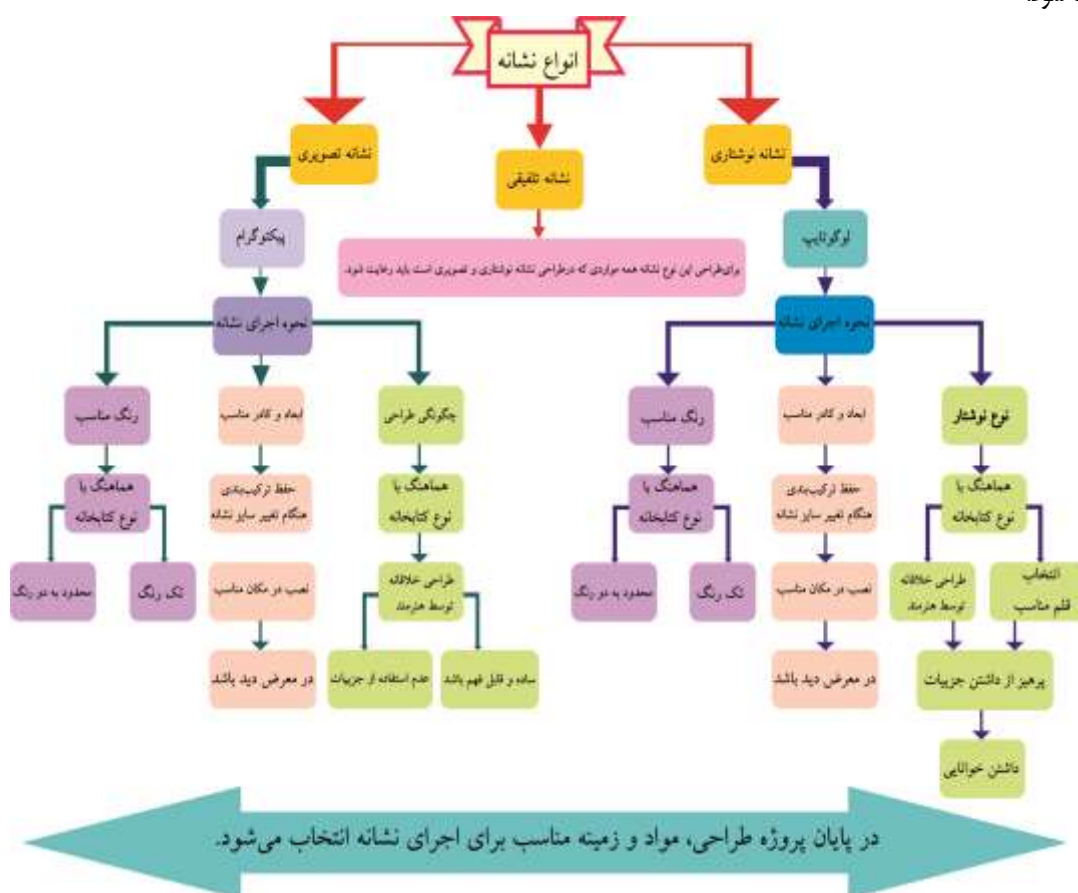
طبق نمودار ۱۴، میزان وضعیت نصب علائم راهنمایی‌کننده بیرون از کتابخانه ۳۷ درصد در حد کم است و ۸

نمودار ۱۵. رنگ‌های پیشنهادی در بخش‌های مختلف کتابخانه

براساس نمودار ۱۶، یافته‌های پژوهش برای اجرای نشانه‌های نوشتاری و تصویری در کتابخانه‌ها دانشگاه شهید بهشتی الگوی زیر پیشنهاد می‌شود. باید به این نکته توجه کرد که نشانه‌های نوشتاری شامل چند نوع هستند، برای طراحی نشانه‌های نوشتاری مورد استفاده در کتابخانه‌ها، لوگوتایپ یعنی طراحی نام کامل بخش و موضوع موردنظر است.

براساس نمودار ۱۵ و اطلاعات به دست آمده بیشترین رنگ پیشنهادی برای بخش‌های امانت، مرجع، پایان‌نامه، نشریات، مخزن، اداری و مدیریتی رنگ کرم است که ۵۵ درصد نشان می‌دهد. برای بخش مطالعه و بانک اطلاعاتی رنگ سفید و بخش مخزن و تجهیزات کتابخانه رنگ قهوه‌ای است. در بخش کودکان نیز از رنگ‌های شاد مانند قرمز، آبی، صورتی استفاده شود.

نمودار ۱۶. الگوی پیشنهادی پژوهش

بحث و نتیجه‌گیری

اطلاع‌رسانی سریع پیام، انتقال بهتر مفاهیم، در دسترس بودن اطلاعات کلی کتابخانه برای استفاده آسان‌تر از منابع، آمادگی ذهنی مخاطب در بدو ورود و راهنمایی بهتر، همگی از ویژگی‌های استفاده از نشانه‌ها است.

با پیشرفت سریع جوامع در دنیای امروز و گسترش اطلاعات و ارتباطات، سعی در به‌روزرسانی هرچه بیشتر کتابخانه‌ها از نظر معماری و گرافیک محیطی یک امر حائز اهمیت است؛ زیرا مخاطبان امروزه از ابزارهای و نرم‌افزارهای بی‌شماری برای افزایش اطلاعات و دانش خود استفاده می‌کنند که ممکن است باعث عدم حضور آن‌ها در کتابخانه‌ها شود. چیزی که یک طراح باید به آن توجه کند و دانش خود را در این زمینه به‌کارگیرد، این است که از هنر گرافیک در این حوزه، بیشتر استفاده کنند. نتایج این پژوهش نشان‌دهنده این است که کاستی‌هایی در این رابطه وجود دارد، آنچه باید به آن پرداخت، افزایش اطلاعات مسئولان کتابخانه در این رابطه است، بدین ترتیب فضای داخلی و نمای بیرونی کتابخانه‌ها از لحاظ بصری سامان خواهد یافت.

نتایج به دست آمده از تحلیل داده‌های پژوهش نشان داد که کتابداران با نشانه‌های نوشتاری مرتبط موضوع کار خود، بیشتر از نشانه‌های تصویری آشنایی دارند و این موضوع بیانگر این مسئله است که بیشترین نشانه‌های مورد استفاده در کتابخانه‌ها، نشانه‌های نوشتاری‌اند. چنانچه کتابداران با گرافیک و موضوع نشانه‌های تصویری و نوشتاری آشنایی داشته باشند، می‌توانند سلیقه مخاطب را جهت بدهند و ارزیابی مناسبی در این رابطه داشته باشند.

در کتابخانه‌های مورد بررسی، از نشانه‌های تصویری و نوشتاری چندان استفاده نشده است. عدم آشنایی مسئولان و کتابداران با حوزه گرافیک به‌طور خاص نشانه‌های نوشتاری و تصویری، یکی از دلایلی است که در کتابخانه از این علائم برای راهنمایی کاربران استفاده نشده است. براساس یافته‌های پژوهش بیشترین علائم راهنمایی‌کننده در قسمت ورودی کتابخانه‌ها نصب شده است و در فضای داخلی کتابخانه‌ها برای اطلاع‌رسانی کاربران علائمی، وجود ندارد. در بین علائمی که در کتابخانه‌ها وجود دارند، علائم معرفی‌کننده اصلی مربوط به قسمت‌های اصلی کتابخانه بیشتر استفاده شده است.

نتایج به دست آمده از تحلیل داده‌های پژوهش نشان داد، دلایل عدم وجود نشانه‌ها در فضای داخلی این است که بیشتر نشانه‌ها راهنمایی‌کننده در بیرون از فضای کتابخانه وجود دارد و آن هم مربوط به علائم راهنمایی‌کننده اصلی مانند سالن،

مدیریت و ... می‌شود. با توجه به یافته‌های پژوهش و نیازی که در کتابخانه‌ها وجود دارد، استفاده از نشانه‌های نوشتاری و تصویری برای راهنمایی کاربران بسیار ضروری است و وضعیت مطلوبی به وجود خواهد آورد. همچنین در پژوهشی که (هنروران، ۱۳۷۴) انجام داده است، به این نتیجه رسیده است، در کتابخانه سرعت و سکوت دوعاملی هستند که بسیار مورد توجه بوده و وجود این علائم راهنمایی‌کننده، بدین ترتیب سرعت خدمات کتابخانه‌ای به مراجعان را افزایش می‌دهد و همچنین از سؤالات مکرر که نظم کتابخانه را برهم می‌زند جلوگیری می‌کند.

یافته‌های به دست آمده، بیانگر این موضوع است که گرافیک محیطی و رنگ‌هایی که در کتابخانه‌ها استفاده می‌شود، در ایجاد انگیزه برای مطالعه و کاهش اضطراب کتابخانه‌ای کاربران، بسیار تأثیرگذار است. میزان استفاده از رنگ‌های مناسب برای قسمت‌های مختلف کتابخانه، وضعیت مطلوبی ندارد. براساس یافته‌های پژوهش (عبدالله‌زاده تربتی و ذاکر شهرک، ۱۳۹۵) در رابطه با تأثیر رنگ در طراحی داخلی فضای کتابخانه‌ها، این نتیجه حاصل می‌شود که استفاده از رنگ در کتابخانه‌ها، به‌ویژه کتابخانه‌های کودکان بسیار اهمیت دارد. استفاده از گرافیک محیطی در کتابخانه‌ها دارای اهمیت زیادی است. همچنین با بررسی پژوهش (کریمی، ۱۳۸۶) با عنوان "گرافیک محیطی، کاربرد و زیبایی‌شناسی" گرافیک محیطی مناسب و استاندارد می‌تواند در اطلاع‌رسانی، هدایت، سرعت، نظم و دقت و در نتیجه بهره‌وری از زمان، به همراه آثار روانی و زیبایی‌شناسانه و بهبود رفتار روانکاو جامعه نقش قابل توجهی داشته باشد. حال با توجه نتایج حاصل از پژوهش و بررسی پیشینه پژوهش، باید به موضوع گرافیک محیطی کتابخانه‌ها به صورت ویژه، پرداخته شود.

نتایج نشان‌دهنده این است که نصب علائم راهنمایی‌کننده در بیرون از کتابخانه، در وضعیت مطلوبی نیست. بدین ترتیب باید به موضوع گرافیک محیطی در محوطه بیرون از کتابخانه نیز، اهمیت بیشتری داده شود. چنانچه بین فضای داخلی و خارجی کتابخانه هماهنگی وجود نداشته باشد، از نظر بصری فضایی نامناسب در چشم بیننده ایجاد خواهد کرد که موجب سردرگمی مخاطب خواهد شد.

یافته‌های به دست آمده مربوط به بخش رنگ نشان می‌دهد که بیشترین رنگ پیشنهادی برای سالن مطالعه، بخش مرجع، امانت، پایان‌نامه‌ها، نشریات، مخزن، بخش اداری و مدیریتی، رنگ کرم است. در این بخش‌ها رنگ‌هایی باید استفاده کرد که باعث آرامش مراجعه‌کنندگان شود، رنگ‌هایی

خواهد داشت. این تأثیرات موجب ایجاد اشتیاق بیشتر برای حضور در کتابخانه‌ها می‌شود و البته انگیزه کتاب‌خوانی و مطالعه را افزایش خواهد داد. در دنیای امروز که نرم‌افزارهای فراوانی جهت خواندن کتاب وجود دارد و به‌راحتی قابل دسترسی است، با استفاده از امکاناتی که هنر فراهم می‌کند، می‌توان فضایی ایجاد کرد که مخاطبان بیشتری جذب کتابخانه‌ها شوند.

پیشنهادهای

۱. گروه سنی مخاطبان و تخصصی یا عمومی بودن کتابخانه برای طراحی نشانه‌های نوشتاری و تصویری در نظر گرفته شود و می‌توان نشانه‌های نوشتاری فارسی و انگلیسی طراحی کرد.
۲. انتخاب قلم مناسب برای طراحی نشانه‌های نوشتاری و هنگام طراحی به این مسئله دقت شود که خوانایی آن‌ها تحت تأثیر طراحی از بین نرود و در طراحی نشانه‌های تصویری، از فرم‌های تصویری تخصصی و پیچیده استفاده نشود.
۳. بین اجزای نشانه‌های تصویری و نشانه‌های نوشتاری از نظر فرم خطوط و رنگ، هماهنگی وجود داشته باشد و هنگام تغییر اندازه نشانه‌ها، ترکیب‌بندی اجزای نشانه حفظ شود.
۴. نشانه‌های مورد استفاده از نظر زمانی منعطف و قابل استفاده در آینده باشد.
۵. انتخاب رنگ برای نشانه‌ها اهمیت بسیار دارد و در صورت تک‌رنگ و سیاه و سفید بودن ترکیب‌بندی آن‌ها تغییر نکند و ماهیت خود را از دست ندهد و برای اجرا و نصب مواد مورد استفاده اهمیت ویژه‌ای دارد.

که با سفید روشن شده باشند برای این بخش‌ها مناسب‌تر هستند. نتایج به دست آمده از یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که برای بخش کودکان از رنگ‌های شاد استفاده شود. رنگ‌هایی مانند صورتی، قرمز و انواع سبزه‌ها، محیطی شاد و جذاب برای کودکان فراهم خواهد کرد. کودکان همواره در حال جنب و جوش هستند. بنابراین، محیطی که برای آن‌ها در نظر گرفته می‌شود، باید بتواند پاسخگویی نیازهای روحی آن‌ها شود و فضایی آرام جهت مطالعه کتاب، کشف دنیای جدید، بازی‌های گروهی، انجام پروژه‌های گروهی مانند کارگاه‌های کتاب‌خوانی، تصویرسازی برای کتاب را فراهم کند. با توجه به نتایج به دست آمده برای تجهیزات کتابخانه که شامل قفسه، میز، صندلی و... می‌شود، بهترین رنگ انواع قهوه‌ای و پس از آن کرم، است. باید به این نکته توجه کرد که رنگ تجهیزات کتابخانه‌ها را براساس نوع کتابخانه مشخص شود. نتایج به دست آمده از تحلیل داده‌های پژوهش نشان می‌دهد که از رنگ‌های تیره همچون قهوه‌ای تیره و مشکی کمتر در فضای کتابخانه و تجهیزات استفاده شود. حضور رنگ‌های تیره در کتابخانه به علت ویژگی‌هایی که دارند، فضایی ملال‌آور برای مخاطب ایجاد می‌کند. انتخاب رنگ برای نشانه‌های یک مجموعه، براساس ویژگی‌ها و کاربردی که آن فضا دارد، انجام می‌شود. آنچه اهمیت دارد در انتخاب رنگ مسائلی مانند کاربرد و نوع کتابخانه، مساحت، عمومی یا تخصصی بودن، قفسه بسته یا باز بودن مخزن تأثیرگذار هستند. آنچه از پژوهش حاضر می‌توان نتیجه گرفت، این است که انتخاب رنگ، نشانه و گرافیک محیطی متناسب با هر کتابخانه تأثیرات مثبت فراوانی

References

- Abdolhazade Torbati, M., & Zaker shahrak, M. (2016). The effect of color in the interior design of the libraries of the Children and Adolescents Intellectual Development Center of Tehran by presenting a proposed model. *Journal of Library and Information Science Studies*, 1, (In Persian)
- Abdolhoseyni, A. (2005). Visual cues and visual perception. *Journal of Visual Arts Studies*, 23, 62-65. (In Persian)
- Adir, V., Adir, G., & Pasco, N. E. (2013). How to design a logo. *Jornal of Social and Behavioral Scisnces*, 122, 140-144.
- Akbari, A. (2005). Strategic customer orientation in libraries and information centers. *Journal of General Ketab mah koliyat*, 99-100, 74-79. (In Persian)
- Azem, P. (2007). *Library building and equipment*. Secretariat of the Board of Trustees of Public Libraries of the country. Tehran. (In Persian)
- Cheshmesohrabi, M., Rahimsoleymani, A., & Rahimsoleymani, A. (2011). The effect of color on the interior architecture of university libraries. *Journal of Library and Information*, 1, (In Persian)
- Ehteshami, M., & Noruzmoradi, K. (2012). *Qajar period press logos*. Tehran, Ghods print.
- Honarvaran, F. (1995). Signs and symbols in libraries, especially children's libraries. *Journal of Library Message Magazine*, 5(16-17), 69-78. (In Persian)
- Hoseyni, R. (2007). *Knowledge of graphic art*. Tehran, Marlik. (In Persian)

- Karimi, V. (2007). Environmental graphics, application and aesthetics. *Journal of Graphic & chap*, 4, 11-15. (In Persian)
- Naderi gorzoldini, M. (2016). A study of the reflection of traditional calligraphy in the sign of Persian writings. *Journal of Chideman*, 14. (In Persian)
- Nejabati, M. (2011). *Calligraphy in graphic*. Tehran, Iran Textbook Publishing Company. (In Persian)
- Pakbaz, R. (2016). *Encyclopedia of Art*. Tehran. Farhang Moaser. (In Persian)
- Rashvand, Z. (2012). visual concepts of environmental graphics with an approach to information. *Journal of Ketab mah honar*, 167. (In Persian)
- Rokade, SM. (2015). Role of Pictograms in Library: A Study. *American Journal of Educational Research*, 3(8), 1062-1067.
- Soleymanzadeh, N. Montarezolghaem, A, & Danesh, F. (2012). The role and psychological functions of colors in Islamic architectural decorations in libraries and information centers. *Journal of Ketab mah koliyat*, 173. (In Persian)
- Swanepoel, A., & Swanepoel, C. (2010). *Redesigning the interior of an existin public library to inpire use (IFLA Gothenburg)*. Retrieved from www.ifla.org/en/ifla76
- Tavusi, M., & Musavilor, A. (2002). Investigating the origin of the written line and its relation to the image. *Journal of Jelveh honar*, 20-21, 10-23. (In Persian)